

KADINLARIMIZI BEKLEYEN TEHLİKELER

Aydınlık Dergisi, 5 Temmuz 2009

Yıldırım Koç

Türk aydınlanmasının, Cumhuriyetin kadınlara sağladığı kazanımlar, aydınlanma ve cumhuriyet karşıtı güçlerin her geçen gün yeni mevziler elde etmeleriyle hızla aşınıyor. Ancak olayın bir de ekonomik boyutu var. Ekonomik alandaki bazı gelişmeler de kadınlarımızın vatandaşlıktan çıkarılıp “erkeğinin kulu” haline getirilmesi sürecinde etkili oluyor. Cumhuriyet karşıtı güçlerle mücadelede bu noktayı da akılda tutmakta yarar var.

Kadının erkek karşısındaki eşitliği salt kültürel bir sorun değildir; ağırlıklı olarak ekonomiktir. Kadının ev dışında üretim sürecine aktif olarak katıldığı, değer yarattığı, gelir elde ederek aile bütçesine katkıda bulunduğu koşullarda, kadının bir erkek tarafından ezilmesi kolay değildir. Diğer bir deyişle, ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde duran bir kadının bir erkeğin baskısını kabullenmesi ideolojik ve kültürel bir sorundur. Kadının ekonomik bağımsızlığı veya gücü sağlanırsa, kadınların eşitliğinin hayata geçirilmesinde mücadele alanı, ideolojik ve kültürel alan olur. Kadının ekonomik bağımsızlığının bulunmadığı koşullarda da ideolojik ve kültürel mücadele önemlidir; ancak ekonomik alanın ağırlığı göz ardı edilmemelidir.

Türkiye’de yakın bir geçmişe kadar nüfusun önemli bir bölümü kırsal bölgelerde yaşar, tarımsal faaliyetle geçim sağlardı. Tarımsal faaliyette ise kadının büyük rolü ve katkısı vardır. Gerek bitki üretiminde, gerek hayvancılıkta kadınlar ev dışında üretim sürecinde belirleyici bir rol üstlenir, değer yaratır, ailenin geçimine önemli katkılarda bulunur. Ayrıca, köy kadınlarının önemli bir bölümü, miras yoluyla edinilmiş tarlaya, diğer bir deyişle, üretim araçlarına da sahiptir. Bu koşullarda köy kadını daha bağımsızdır. İdeolojik ve kültürel sorunlara dayalı baskılar olsa bile, kadının ev dışında üretim sürecindeki önemli rolü, bu baskıları sınırlı tutar. Köy kadını dik durur; çünkü evin geçiminin sağlanmasında önemli katkılarda bulunur; birçok durumda da üretim aracı sahibidir.

Son yıllarda tarım sektöründe büyük değişiklikler, hızlı bir mülksüzleşme yaşanıyor. Bu değişiklikler, köylerden kentlere doğru hızlı bir göçe yol açıyor. Bu göç, kadınlarımızın önemli bölümünü ev dışındaki üretim sürecinin dışına çıkarıyor ve böylece onların kocaları karşısında dik durmalarını zorlaştırıyor. Köydeyken ev dışında değer yaratan ve birçok durumda üretim aracına sahip olan kadın, kente göçünce genellikle eve kapanıyor ve gelir getirici bir işten kopuyor. Böylece ekonomik bağımsızlığa indirilen darbe, kadının ev içindeki ağırlığına da bir darbe anlamına geliyor.

Buna karşılık, kente göçen kadınların özgürleşmesi sürecine katkıda bulunabilecek ideolojik ve kültürel etkiler de güçleniyor. Ayrıca, bir işyerine işgücünü satarak, ücretli olarak çalışmaya başlayan kadınların sayısı da artıyor. Doğaldır ki, tarımın birbirinden kopuk üretim süreci yerine, bir işyerinin toplu üretim sürecine katılmak, kadınların her açıdan özgürleşmesine daha fazla katkıda bulunur. Ancak bu olanaktan günümüzde yararlanabilen kadınların sayısı ve oranı, üretim süreci dışına itilen kadınlar dikkate alındığında, küçüktür.

Kente göçen ve tarım dışında vasıfsız işçi konumuna düşen kadınların küçük bir bölümü, evlere temizliğe gitmekte, giderek yaygınlaştırılan eve-iş-verme sistemi içinde çalışmaktadır. Bu tür çalışma bile kadının özgürleşmesi açısından önemlidir. Ayrıca, erkekler arasında işsizliğin artması, kadının işgücü piyasasına itilmesine de yol açmaktadır.

Bunlara karşılık, kente göç, çaresizleşen insanların cemaatlerin pençesine itildiği bir süreci de başlatmaktadır.

Günümüzde yaşanan hızlı mülksüzleşme süreci, kadınların işgücüne katılım oranını düşürmekte, kadınların önemli bir bölümünü gelir getirici bir çalışmanın dışına itmekte ve bu sürecin sonucunda da kadınların “erkeğinin kulu” haline getirilme sürecini hızlandırmaktadır.

İttihat ve Terakki, kadınların işgücüne katılımını teşvik etmiş, savaş yıllarında kadın amele taburları kurmuştu. Cumhuriyet yönetimi ise kadınların tarım dışı sektörlerde üretime ve hizmet sunumuna katılmasını etkili bir biçimde teşvik etmiş, ideolojik ve kültürel alandaki atılımlarıyla kadınların özgürleşmesine önemli katkılarda bulunmuştu. Bugün ise hem cumhuriyet karşıtı güçlerin saldırılarına, hem de emperyalizmin yönlendiriciliğindeki hızlı mülksüzleşmeye bağlı olarak, bu süreç ciddi bir tehlikeyle karşı karşıyadır.